

Coleophora lutipennella Z. en C. flavipennella H.-S.

door

G. A. BENTINCK

Over deze beide *Coleophora*-species is veel gepubliceerd, doch jammer genoeg zijn juist hierdoor ook enige fouten gemaakt, en wel door herhaalde omwisseling der beide namen. Ik wil thans trachten weer te geven hoe dit alles geschied is, en tevens de fouten te herstellen.

In SNELLEN's *Microlepidoptera* II van 1882, pag. 814, staat alleen *lutipennella* Z. genoemd en de andere (juist de algemene soort) *flavipennella* H.-S. niet. SNELLEN geeft ook zeer terecht op, dat *lutipennella* grove beschubbing op de voorvleugels heeft; en deze is de zeldzame soort. Jaren lang heeft men derhalve de gewone soort *flavipennella* in alle Nederlandse collecties onder *lutipennella* geplaatst, zonder te beseffen dat deze exemplaren waarschijnlijk alle de gewone *flavipennella* met fijne beschubbing waren. Ik verwees destijds hiernaar in *Tijdschr. Entom.* 86 : XV (1943). Dit werd nogmaals volkomen juist vermeld door DOETS in *Entom. Ber.* 12 : 87, 1946.

Maar later bleek, dat F. N. PIERCE de gehele zaak ondersteboven gegooid had door beide namen te verwisselen (zie. *The Entomologist* 73 : 171, 1940), zodat volgens hem *lutipennella* onze gewone soort met fijne schubben zou zijn en *flavipennella* de zeldzame met grove schubben. Zie *Tijdschr. Entom.* 94 : 331 (1951) en *Entom. Ber.* 17 : 128, alwaar de zeldzame soort als vangst vermeld wordt.

Ik ben de heer E. JÄCKH uit Bremen zeer dankbaar, dat hij mij op de dwaling van PIERCE wees, die volkomen in strijd is met de prioriteitsrechten der oude auteurs; en wel volgens deze citaten, die duidelijk aantonen dat de eerst vermelde nomenclatuur de juiste is.

1. ZELLER, 1849, *Linnaea Entom.* 4 : 398: *lutipennella* Z.: „von den vorhergehenden Arten (auch *flavipennella*) durch ihre hellgelben grobschuppigen Vorderflügel.....”

2. HERRICH-SCHÄFFER, 1853—55, *Syst. Bearb.* 5 : 234—235, *flavipennella* H.-S. „..... mit deutlich breiteren Flügeln, die Farbe bleich rhotgrau, viel bräunlicher grau als bei jener [*lutipennella*]; glatter.....”. En *lutipennella* Z.: „Diese Art hat unter den Verwandten das lichteste Ledergelb und merklich rauhe ocker-gelbe Schuppen.....”.

3. HEINEMANN, 1877, *Schmetterlinge Deutschlands u. d. Schweiz* 2 : 536—537, *lutipennella* Z.: „Vfl. grobstaubig”; en *flavipennella* H.-S.: „Vfl. ziemlich glatt”.

4. SPULER, 1910, *Schmetterl. Eur.* 2 : 391—392. *lutipennella* Z.: „Vfl. grobschuppig” en *flavipennella* H.-S.: „Vfl. glatt”.

5. HERING, 1931, *Minenstudien* X, No. 10. Hier geeft hij de afbeeldingen der genitaliën van beide soorten en legt ze eveneens vast.

6. ECKSTEIN, 1933, *Die Kleinschmetterlinge Deutschlands* 5 : 148—149. Ook hij beschrijft beide soorten op gelijke wijze.

Over dit alles bekommert zich PIERCE (in zijn bekend werk *The Genitalia of the Tineina*, 1935) in 't geheel niet, en beschrijft beide soorten met de verwisselde namen, daarin gevolgd door de andere Britse schrijvers. Niet alleen doet hij dit met deze twee soorten, maar opvallend nog met meerdere *Coleophora*'s.

Dit is zeer te betreuren, want dit doet enige schade aan zijn overigens voortreffelijke werk.

Alle bekende schrijvers van het Europese Continent beroepen zich op HERING's beschrijvingen en genitaliën-onderzoek en erkennen volledig het prioriteitsrecht der oorspronkelijke auteurs. Aldus b.v. BENANDER uit Zweden, HACKMAN uit Finland, ook TOLL in zijn bekend werk over de Poolse *Coleophora*'s. In zijn Engelse Summary schrijft deze over beide soorten ((Eupistidae of Poland: 240, 1953): „According to Prof. HERING's investigations two species are found on oaks, living in pipe-shaped cases. One of them is *E. lutipennella* Z., the other one *E. flavipennella* H.-S. It must be stated here that the species called by German investigators *E. flavipennella* H.-S. is called by English investigators (PIERCE) *E. lutipennella* Z. In this work I decided to use HERING's nomenclature, as he was the first to point out the difference in the structure of the genital organs of the species. Also BENANDER goes this way.”

Dit alles is m.i. duidelijk een bewijs, dat de beide bedoelde species hun namen dragen moeten volgens de prioriteitsrechten, bevestigd door later genitaliën-onderzoek.

Deze beide soorten heten derhalve als volgt:

Coleophora lutipennella Z. met grove schubben (zeldzaam) en *Coleophora flavipennella* H.-S. met fijne schubben (gewoon).

Summary

Discussion of the nomenclature of *Coleophora lutipennella* Z. and *C. flavipennella* H.-S. The former is rare in the Netherlands, the latter common.

Amerongen, Kasteel.

Lycaena phlaeas L., f. *fasciata* Strecker, nieuw voor onze fauna.

1

2

1. *Lycaena phlaeas* L., ♂, Amsterdam 17.VIII.1959; 2. *L. phlaeas* L., f. *fasciata* Strecker, ♂, Kaag, 2.VIII.1959

Deze vorm, waarbij de discaalvlekken op de voorvleugel door zwart verbonden zijn, is op 2 augustus 1959 gevangen te Kaag bij de Kagerplassen door J. P. A. BAKKER, wonende Legmeerplein 47 III te Amsterdam. De vorm was nog niet eerder in ons land gevangen en daarom vermeld ik met toestemming van BAKKER deze vangst. Het exemplaar bevindt zich in zijn collectie.

M. P. PEERDEMAN, Amsterdam-W, Westlandgracht 175 II.